

La posta d'hivern

LES polles que pondran més aviat seran les que quan polletes hauran quedat més prompte emplomades. Les polletes que han trigat molt a vestir-se solen ésser animals retardats en els quals l'ovari, seguint la pauta general de l'organisme, no començarà a funcionar fins molt tard. Triant les polletes que s'emplomen aviat, s'aconsegueix al mateix temps un altre objecte, i és que aquests animals són sans, vigorosos i precoces. Quan la naturalesa ajuda una funció no costa gaire a l'home de forçar-la encara més, però si en lloc de triar polletes de les condicions esmentades es té la pretensió de voler obtenir ous aviat i en molta quantitat amb polletes endarrerides, el fracàs de l'explotació és segur.

La cura que es tingui del galliner, i principalment l'alimentació, poden abreuçar el temps obligatori de repòs, que en molts casos dura fins el gener-febrer. La funció reproductora necessita dues coses: exercici i alimentació azotada. Les polles o gallines que disposen de gran espai ponen més que les tancades en galliners petits i poc higiènics. Pel que respecta l'alimentació, cal donar a la polla o gallina aliments rics en matèria azotada o nitrogenada. Les segones o quartes, la civada, el fajol, els turtós, la farina de peix i la de carn constitueixen aliments d'aques-

ta naturalesa. Farina de peix o farina de carn, i en les cases que fabriquin mantega, xerigot de la llet, són indispensables per a excitar i mantenir llargament la posta.

Els medicaments excitants del sistema nerviós i els de l'aparell digestiu deuen excloure's de l'alimentació de les gallines que es volen fer pondre aviat, puix que la funció no podent ésser mantinguda per la virtut d'aquests medicaments, resulta que la naturalesa es desgasta. Ara, si aquests medicaments no perjudiquen l'estómac ni la sang i es donen a gallines que van ben alimentades, llavors la qüestió canvia per complet. En aquest cas els excitants serveixen per arrencar de cop la funció que pel seu natural hauria trigat encara bastants dies.

Una alimentació rica en matèria nitrogenada, si és molt abundosa, engreixa com si estigués composta predominantment de matèries hidrocarbonades. Cal anar amb compte, doncs, que les gallines no estiguin grasses. El greix és una impedimenta per a la producció d'ous.

Les polletes productores d'ous a l'hivern són les que han nascut pel març-abril, les quals poden començar la posta a últims d'octubre, perllongant-la fins a la tardor següent.

L. GALLINAT

Raport a la Cambra Agrícola de Girona

Il·lustríssim Sr. President.

Amb molt de gust accepto i compleixo l'encàrrec d'informar a la Cambra Agrícola Provincial, de la qual V. E. és digne president.

Els diversos mètodes de foment que es poden emprar, tots ells van dirigits a una sola finalitat: produir el més econòmicament possible. Qualsevol mètode de foment que no s'ajusti a aquest principi és fals.

En la producció ramadera s'han de tenir en compte els següents factors:

A.—El productor.

B.—El mercat.

C.—Els animals.

Aquests són els tres elements bàsics de tota explotació, individual i colectiva.

ELS PRODUCTORS

Darrera qualsevol obra, bona o dolenta, hi ha sempre l'home que l'ha produïda. És, doncs, de l'home, en primer lloc, del que cal ocupar-se curosament.

El ramader de les comarques de la província de Girona sap totes aquelles coses empíriques, gràcies a les quals, amb més o menys èxit, realitza la seva indústria.

Però els coneixements empírics, si bé constitueixen una excel·lent base d'acció, no compleixen a bastament la finalitat perseguida, o sigui produir el més econòmicament possible.

Manca, principalment, al ramader, una coneixença adequada a la ciència de l'alimentació del bestiar i una instrucció que li permeti de distingir els animals bons dels dolents.

Una alimentació barata, és la deu de l'èxit de tota explotació ramadera. No n'hi ha prou d'escollir els aliments que es cotitzen a més baix preu en el mercat, puix el concepte zootècnic de la baratura no equival tan sols a preu baix, sinó a la riquesa nutritiva de l'aliment i àdhuc a la proporció existent entre els principis immediats que el constitueixen.

En els pagesos, la coneixença dels animals per llurs aptituds és molt rudimentària, com hem tingut ocasió d'observar sovint en totes les comarques. Si un animal és la màquina transformadora d'aliments, i la potència de cada una d'elles és diversa, com es comprova cada dia en la pràctica, bé caldrà que el ramader sàpiga distingir els animals bons dels dolents i mediocres. I les diferències que presenten els animals, essent degudes a la raça i a les aptituds, cada espècie i cada raça i cada grup d'aptituds posseeixen senyals indicadors dels respectius valors, dels quals el ramader ha de tenir almenys algunes nocions científiques.

EL MERCAT

Les necessitats del consum no són sempre les mateixes: les exigències varien.

Cal partir del fet que és el productor qui s'ha de sotmetre a la voluntat del consumidor i no que el primer s'imposi o tracti d'imposar els seus gustos o les seves conveniències al mercat.

Aquesta noció econòmica tan senzilla, no sempre és fàcil de fer-la comprendre a cada classe que viu en un medi ambient refractari a les innovacions. I, encara que la compregui, sovint no la realitza per dificultats d'ordre pràctic o per manca-li l'empenta que el faria decidir a acomodar ràpidament la producció a les exigències del mercat.

A l'any 12, per exemple, la producció d'ous i en general d'aviram, sols era remuneradora en les masies que tenien vint o trenta gallines, a les quals donaven com únic aliment banal, un grapat de blat de moro, abans d'anar a jóc. No fou

sinó durant i després de la guerra que la puja de preu dels ous permeté d'industrialitzar, amb grans beneficis, l'avicultura.

A Puigcerdà, en aquesta mateixa època, tan sols es consumia ovella quant a bestiar llaner, però ni un xai, per excepció. Actualment, el nombre de xais que es sacrificuen és igual o superior al d'ovelles.

En l'espècie bovina les necessitats que predominen són la vaca lletera i el vedell de llet. En l'espècie cavallina, caldrà recomanar que es produeixi únicament l'animal massís, amb exclusió del de tir lleuger. En bestiar porquí la raça ideal fóra la que no portés cansalada. En fi, les necessitats actuals aconsellen que desapareguin de la producció els conills que no siguin de pelatge blanc, i cal estendre la cria d'oques de raça catalana, important l'ànec de Roan, perquè és el que té la carn més gustosa, i propagar la cria d'ànecs corredors, pels que vulguin ous.

Un bon sistema de foment ha de tenir sempre l'ull fit a les necessitats del mercat per a proveir-lo amament de tot el que demana.

ELS ANIMALS

En bloc, els millors animals són els que més produeixen. Cal fer, però, algunes salvetats. És indubtable que si al nostre bestiar de llana se'l priva de la transhumància, produirà més carn, llet i llana. Però les despeses seran, potser, superiors al valor dels productes. Per consegüent, els millors animals seran els que rendeixen el benefici net més gros.

D'acord amb aquesta definició, el bestiar convenient per a explotar fóra:

Espècie cavallina: eugues de 500 a 600 quilos i cavalls de 600 a 700 quilos, de raça perxerona o bolonyesa.

Espècie asinal: Exclusivament de raça catalana, sub-raça de Vic, que ja és la mateixa que existeix a les comarques de Ripollès i Garrotxa.

Espècie bovina: Per a la producció de llet: la raça Schwytz o suïssa. Les faixes de terra plana, tocant al mar, i no perjudicades per la tramuntana, podrien criar la raça holandesa. Fora d'aquest cas, recomanar en absolut la raça Schwytz.

Per a la producció de treball caldrà conservar i millorar la raça marinera, pròpia de les comarques del Gironès i Selva, com també la raça catalana, indígena del Ripollès, Garrotxa i part de la de l'Alt Empordà.

Espècie ovina: Conservar i millorar la del país, coneguda amb el nom comercial de Bergera.

En les comarques, entre elles la del Baix Em-

pordà, on existeixen ramats que no practiquen la transhumància, fóra convenient realitzar el creuament industrial, que té per objecte augmentar el pes dels xais, sense diferència amb les despeses de la cria ordinària. La raça creuant indicada fóra la *Southdown*. Però s'ha de deixar ben clar que els productes d'aquest creuament cap d'ells no es destinaria a reproducció.

Espècie porcina: De totes les races precoces la que porta menys greix i per consegüent més carn és l'anglesa *Large White*.

Conills: En les comarques afectades per la tramuntana no criar-ne races de gran tamany; la raça *rusa*, de volum mitjà i carn molt gustosa, seria preferible per a dites comarques. En les altres, la raça *Viena* o qualsevol de gran tamany i pelatge blanc.

Gallines: A les comarques de l'Alt Empordà i Baix Empordà, la raça *empordanesa blanca* o *rossa*. En la comarca del Gironès i Selva haurien de criar la raça *selvatana*, i en totes les altres la raça *garrotxina*.

En el Parc Zoològic de Barcelona hi ha alguns lots de les races que s'acaben d'indicar, excepte de la raça *empordanesa rossa*.

Oques: Exclusivament la raça *catalana*.

Ànecs: Les races de *Roan* i *Corredor d'India*.

Les races alludides constitueixen, al nostre entendre, les que foren convenients que adoptessin els ramaders. Cada una d'elles en la comarca apropiada fóra la que donaria millors resultats econòmics.

En les races preconitzades hi ha algunes innovacions. Els ramaders no són pas gaire amants de modificacions. Només reformen llur bestiar quan veuen positivament que el del veí dona millors resultats que el propi, és a dir, que sempre actuen amb notable retard.

Les institucions culturals de la Mancomunitat, que començaren a tenir cert prestigi entre els pagesos, havent estat esventades, ha privat que es formessin regularment les autoritats tècniques, és a dir, que amb el sol consell d'un professor, els pagesos, de bon grat, implantessin les reformes que els tècnics estimessin pertinents.

Un país on la pagesia manqui d'instrucció i on no s'hagin creat autoritats tècniques, si vol millorar la ramaderia, ha de recórrer necessàriament a estímuls exteriors i aparatosos, com són, per exemple, els Concursos. Per aquesta raó, la millora global del bestiar, amb tot i que les races existents del país siguin definitives, s'ha d'estimular encara amb els Concursos.

Els Concursos haurien d'ésser una cosa seriosa. Però a vegades són una moixiganga, com tots

els que celebra l'A. G. de G. Un concurs o és alhora una lliçó pràctica i el principi d'una eficiència econòmica, o no té res que veure amb el foment de la ramaderia.

Un concurs és una lliçó pràctica perquè s'ha d'acabar fent una crítica del mateix, a l'objecte que els ramaders sàpiguen per quina raó han estat donats els premis als animals que els han guanyat. Però aquesta lliçó no és més, per dir-ho així, que el començament de l'eficiència del Concurs. El Concurs ha d'ésser exclusivament de reproductors, i els mascles han de fecundar obligatòriament cert nombre de femelles, com igualment les femelles premiades han d'ésser exclusivament cobertes pels mascles premiats, per tal de servir i millorar les qualitats de la descendència.

D'aquesta manera, l'entitat organitzadora dels Concursos, en comptes de tenir grans quadres amb nombrosos reproductors, delega als propietaris posseïdors dels millors animals aquesta funció de millora convertint així el ramader en element actiu de la millora que realitza. Aquest era, precisament, l'esperit de la Mancomunitat, que no creiem pas que a casa nostra ni a l'estranger hagi estat superat.

Quina ha d'ésser la quantia dels premis? L'import dels premis ha d'ésser, evidentment, proporcionat als treballs i a la cooperació que s'exigeix al propietari de l'animal premiat.

Però si els Concursos constitueixen un bon instrument de millora quan es posseeixen races bones i adequades a les necessitats del mercat, caldrà, en circumstàncies diferents, emprar mètodes que resolguin amb seguretat les deficiències de la producció.

Era ja cosa resolta per la Mancomunitat que vist que la població porcina de tot Catalunya no reunia les qualitats desitjables, adquirir cert nombre de reproductors i vendre'ls després de subhasta entre els propis interessats, o sigui als criadors de porcs.

Això fóra una de les coses que convindria realitzar. En l'Escorxador de Barcelona, on aflueixen porcs de totes les comarques catalanes, hem tingut ocasió d'observar durant aquests darrers set anys, que els porcs de les comarques gironines eren molt degradats.

Ara bé: una població mestissa i degenerada, com és l'actual porcina, els Concursos són impotents per a regenerar-la. La millora tan sols pot ésser eficient, realitzant el canvi radical de la població, canvi relativament poc costós, tractant-se d'una espècie tan prolífica.

Així, doncs, la Cambra Agrícola podria adquirir cert nombre de verros i truges i en un

dia determinat, prèvia la propaganda necessària entre els criadors de porcs, vendre dits reproductors a subhasta.

La millora de la població porcina podria tenir, i tindria, amb seguretat, una importància econòmica decisiva, i principalment per a Banyoles, primer mercat de porcs de la província, puix que amb la raça millorada, inclús podria prendre el lloc a Vic, que és on es celebra el mercat perquè més important de Catalunya.

Operacions anàlogues es podrien fer respecte els marrans Southdowns i els ànecs de Roan.

Quant a les gallines, la intenció de qui informa és de traslladar els lots del Parc Zoològic a l'Escola Superior d'Agricultura, i des d'allí servir-ous i pollets de les races catalanes a qui en demani.

Pel que fa als conills i cabres, les races indicades es troben a tot arreu, i això dispensa d'ocupar-se de l'adquisició de reproductors. N'hi haurà prou amb aconsellar-les i premiar-les en els Concursos. Cosa igual es pot dir de les oques.

RESUMIDAMENT

la Cambra Agrícola provincial podria realitzar un pla orgànic de foment de la ramaderia utilitzant els següents mitjans:

1. Crear una biblioteca ramadera, de temes concrets, els volums de la qual no haurien d'ésser necessàriament d'un nombre fix de planes, però sí d'extensió limitada a menys de 50 pàgines, degudament ilustrats. Els volums podrien vendre's a preu de cost.

2. Tenint en compte que la majoria de pagesos, per regla general, han rebut una instrucció primària deficient, les més de les vegades per no assistència a classe, i que la lectura no els és planera, és imprescindible per a la divulgació de coneixements zootècnics emprar les conferències amb converses i demostracions pràctiques.

En les temporades de poca feina i en localitats apropiades es podrien organitzar curssets.

3. Crear un consultori amb assistència obligada als principals mercats (Girona, Figueres, Olot, La Bisbal, Santa Coloma i Banyoles) i a més a les fires, el qual podria ésser encarregat a un jove competent i entusiasta. El consultor, el matins, podria situar-se en el mateix lloc on se celebra el mercat, i a les tardes, en un local apropiat.

Les consultes, naturalment, haurien d'ésser gratuïtes.

4. Vigoritzar la vida dels Sindicats, des del punt de vista tècnic i cooperatiu.

Procurar la formació de Sindicats en els pobles on en faltin.

Tractar de federar el major nombre de Sindicats per a fins concrets.

5. Organitzar Concursos amb la condició precisa que siguin de reproductors amb obligacions a complir, i de celebració periòdica.

Aquests Concursos haurien d'ésser tan sols per a les races asinal catalana, cavallina, perxerona o bolonyesa, Schwytz, marinera i catalana, bergera, gallines indígenes, conills russos i viena, i oca catalana.

No caldria celebrar Concursos per a les races de cabres, de porcs i d'ànecs, i fins i tant que la població hagués canviat radicalment.

6. Adquirir en els països d'origen reproductors porcins de la raça Large White, marrans Southdown i ànecs de Roan.

El pla de foment que s'acaba d'exposar, per a ésser realitzat totalment o en part, ha estat pensat amb l'intent que siguin les que es vulguin les possibilitats econòmiques de la Cambra Agrícola, es pugui realitzar quelcom, poc o molt, a favor de la riquesa pecuària.

L'informant s'ha concretat a assenyalar els punts que li han semblat més interessants. Si la Cambra Agrícola estima convenient ampliar alguns dels extrems exposats, el que subscriu té l'honor de posar-se a la disposició de la Corporació que V. I. presideix.

M. ROSSELL I VILAR

TRASTORNOS GASTROINTESTINALES DEL BESTIAR SÓN EVITATS PER L. ALIMENT

YOGHOURADO CONDAL

(Farina lacteada amb ferments)

DEMANEU REFERENCIES ALS AVICULTORS

Únic que fa passar desapercebut el deslletament pels vedells, xais i garrins
Immunitza el bestiar i aus contra les
DIARRÈES MICROBIANES

Mostres i literatura: **Passeig de Maragall, 16, torre - Telèfon 79254 - BARCELONA**